

Global Cat | Cicle sobre condicions territorials per a la internacionalització de Catalunya

Joan Nogué

PAÍS, PAISATGE, FUTUR [Produir en un entorn de qualitat]

10 de maig de 2012

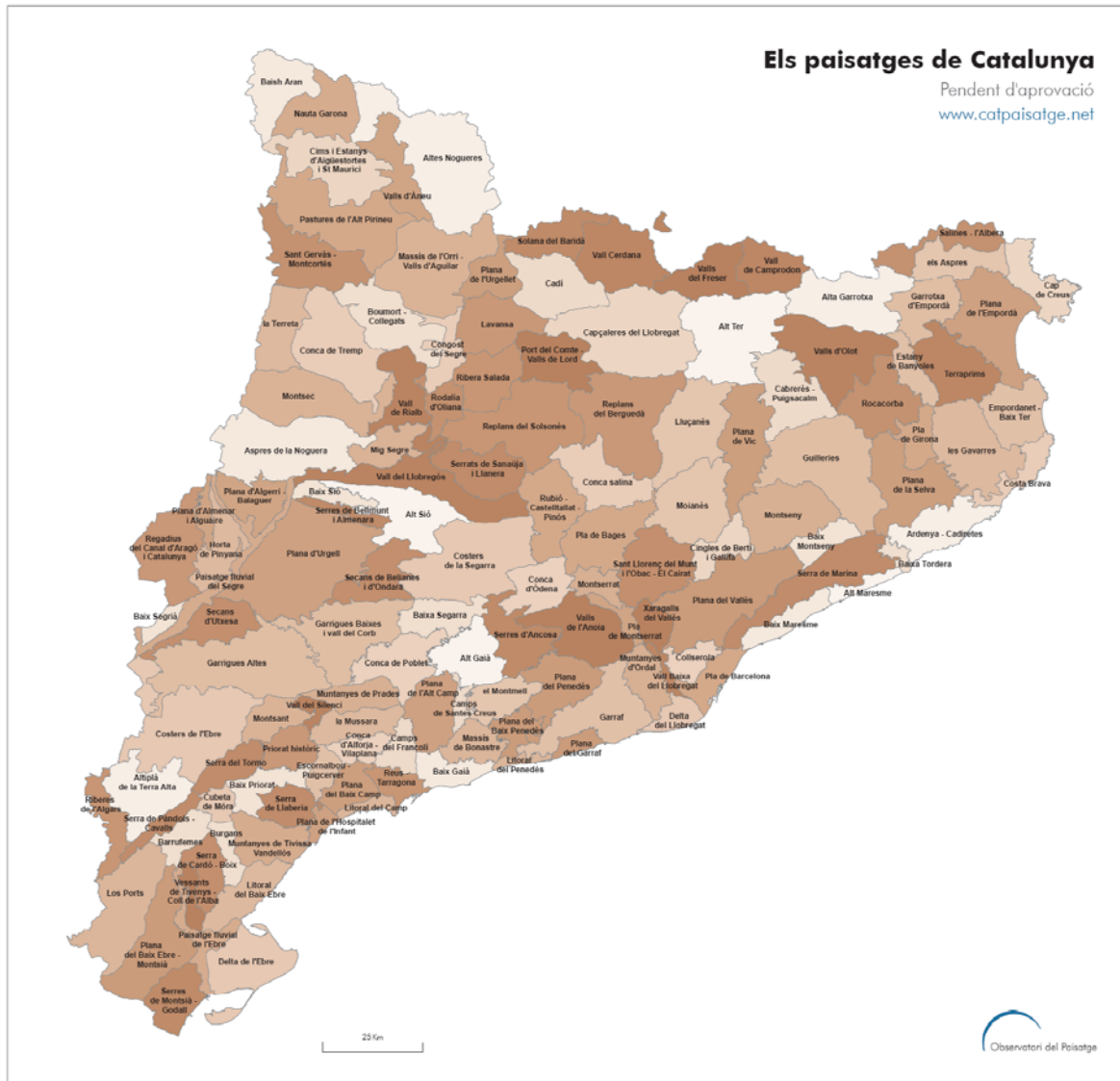
El paisatge en un món que canvia

Diversitat, heterogeneïtat i complementarietat dels paisatges de Catalunya

El Parlament de Catalunya va adherir-se al Conveni europeu del paisatge a l'any 2000

Atén no només els paisatges singulars i excepcionals, sinó també –i sobretot– els de la vida quotidiana. No compta tant la protecció, sinó la gestió i ordenació dels paisatges amb els que convivim diàriament.

El paisatge en un món que canvia

El paisatge incrementa la qualitat de vida de la ciutadania, i el seu benestar.

Uns paisatges que mantinguin i transmetin a les generacions futures llurs valors culturals i espirituals, tangibles i intangibles, així com la seva herència simbòlica i identitària.

Un entorn de qualitat (un paisatge de qualitat) és un actiu imprescindible per al futur.

Un país de qualitat

La qualitat del paisatge és un símbol de la maduresa i del nivell cultural d'un país (Holanda, Noruega, Suïssa, Provença, Toscana, Escòcia...).

La imatge que projectem com a país està intrínsicament unida a la qualitat dels nostres paisatges, tant si són rurals com urbans.

Paisatges significatius i amb personalitat reforcen el sentiment de pertinença de la comunitat i incrementen l'autoestima pel lloc (Priorat, Vall de Camprodon, Girona ciutat, Sant Cugat del Vallès...).

El paisatge com a factor de competitivitat

En el context de globalització actual, on el territoris competeixen entre ells per singularitzar-se, la qualitat del paisatge i de l'entorn és un factor de competitivitat, decisiu per a l'atracció d'empreses innovadores i de mà d'obra qualificada.

El paisatge és un capital territorial que no es pot deslocalitzar i que mereix una atenció preferent per a millorar i mantenir la competitivitat d'un territori.

Paisatge, empenedoria i ocupació

El paisatge genera oportunitats econòmiques i és un agent de creació d'ocupació:

- Disseny i manteniment d'espais verds
- Promoció de l'agricultura periurbana
- Operadors turístics del paisatge
- Gestió d'espais rurals de qualitat
- Serveis professionals qualificats en paisatgisme, ordenació del territori i integració paisatgística
- Restauració d'espais degradats
- Formació i educació en el paisatge

Productivitat i excel·lència

La producció local de qualitat està lligada a paisatges de qualitat. Aquests paisatges productius contribueixen a la projecció del país al món (vàries candidatures a Patrimoni de la Humanitat, Fundació Alícia, Fundació Dieta Mediterrània, Bulli Foundation...).

Moltes de les polítiques turístiques més reeixides i amb plenes garanties de pervivència en el futur giren a l'entorn de polítiques de promoció i preservació del paisatge (ja sigui natural, rural o urbà).

Determinats paisatges agrícoles haurien de ser vistos com a excel·lents aliats i com a complements idonis al producte turístic dominant de sol, neu i platja (Penedès, Terra Alta, Empordà, Garrotxa).

Creativitat

La singularització del paisatge i el seu impacte en sectors tant diversos com el cinema, la publicitat, la moda, la gastronomia, el disseny...

Replantejament de les funcions productives tradicionals del sistema agroforestal per garantir-ne la seva viabilitat en un context econòmic totalment diferent.

Oportunitat de la cooperació publico-privada (empreses, fundacions, bancs...) per a la conservació, millora i recuperació del paisatge, a través de sistemes de mecenatge (Obra Social de CX, Fundació Benetton, publicació del Catàleg de paisatge del Camp de Tarragona...).

Paisatge i internacionalització de Catalunya

Exportació de coneixement i expertesa. A Catalunya s'han generat metodologies, idees i conceptes sobre paisatge que s'estan exportant i aplicant a diferents àmbits geogràfics (resta de l'Estat, Europa, Amèrica Llatina, Quebec...)

Projecció internacional de Catalunya a través d'iniciatives del territori d'excel·lència (consolidació de marques territorials, com Barcelona).

Relació bilateral de Catalunya amb diferents estats del món (França, Holanda, Irlanda, Portugal, Argentina...)

Presència i incidència en òrgans de decisió d'àmbit europeu sobre temes de paisatge (Unió Europea, Consell d'Europa, UNESCO...)

La recerca com a valor a l'alça

Explosió i consolidació de nombrosos grups de recerca en paisatge a Catalunya en els últims anys (UB, UAB, UPC, UdG, UPF, URV, UIC, CREAM), innovació científica, i increment de la interdisciplinarietat.

Capacitat per exportar recerca d'excel·lència i investigadors qualificats en àmbits diversos (projectació i ordenació dels paisatges urbans i quotidians, ecologia del paisatge, paisatge i qualitat de vida, percepció del paisatge, patrimonialització del paisatge, comunicació del paisatge).

Emergeixen nous reptes globals (competitivitat, canvi climàtic, etc.) que la recerca en paisatge està afrontant conjuntament (convergències en un sector tradicionalment divergent).

La recerca en paisatge a l'Observatori

EUROPEAN SCIENCE FOUNDATION
SETTING SCIENCE AGENDAS FOR EUROPE

cost

SCIENCE POLICY BRIEFING • October 2010 41

Landscape in a Changing World

Bridging Divides, Integrating Disciplines, Serving Society

Contents

- 2 • Introduction
- 3 • Landscape in Culture, Society and Policy
- 4 • A Common Frame for Research, Policy and Practice
- 6 • An Analysis of Landscape Research Today
- 7 • Future Research Directions
- 11 • Next Steps
- 12 • Conclusions
- 14 • A Final Word
- 16 • Network Steering Committee members

Foreword

We all live not only in an environment, not only in a physical reality but also in our perception of it – in a landscape. Landscape includes the physical and the mental, the natural and the cultural. For our wellbeing both the environment and the landscape are equally important.

The major grand challenges facing our society are embedded in landscape: climate change, energy needs, health and safety, food security, urbanisation and migration. The Science Policy Briefing focuses on how research on landscape can inform responses to these grand challenges of our century. It aims to analyse the current position of landscape research in European culture and in European economic, environmental and spatial policy following guiding concepts for integrating landscape research, policy and practice. There is timeliness to this report because these challenges coincide with the new opportunity to create knowledge that cannot be created in other ways. It indicates that landscape research can now holistically address major issues in the social and physical transformation of land, space and environment, and in past, present and future, relevant for addressing the challenges.

Observing that landscape research is currently dispersed across many domains and its proponents are often divided by disciplinary barriers, the authors indicate the need to enhance integrative approaches between human, social and natural and physical sciences. The integrative nature of landscape research has been greatly strengthened in recent decades by landscape becoming a subject of disciplines as diverse as archaeology, cultural geography, ecology, environmental studies, historical studies, landscape architecture, planning, psychology and sociology. The report indicates that new structures are needed to achieve more integration through shared research programmes, and to identify a pathway towards fulfilling landscape's potential as a unifying concept for European research.

This Science Policy Briefing is the outcome of the ESF-COST Synergy Initiative A European Network of Networks: 'New Perspectives on Landscapes' set up by the ESF Standing Committee for the Humanities (SCH) and the COST Domain Committee Individuals, Societies, Culture and Health (ISCH) and developed in consultation with the ESF Standing Committee for Life, Earth and Environmental Sciences (LEES). The project integrated relevant COST Actions and ESF-funded activities, as well as national programmes and activities, spanning several scientific domains. The policy context for the project was set by, among other things, the adoption of the European Landscape Convention by the Council of Europe in 2000 as well as by the evolution of the Common Agricultural Policy of the European Union. In the period 2008-2009 the Steering Committee of the Synergy Initiative organised a series of workshops bringing together research communities working on landscape studies from different perspectives. Discussions at these events contributed to the development of this report.

The Science Policy Briefing brings to the attention of the research community and society at large an opportunity to establish landscape research as an integrated research field both in terms of its interdisciplinary character and its potential to produce substantial social, economic and environmental benefits. In this sense it contributes to major aims of three ESF standing committees related to landscape research (Standing Committee for the Humanities, SCH; Standing Committee for Life, Earth and Environmental Sciences, LEES; and Standing Committee for Social Sciences, SCSH) as expressed in their policy documents.

Professor Marja Makarow, ESF Chief Executive
Dr Angeles Rodriguez-Piña, President of the COST Committee of Senior Officials
Professor Milena Zo-Fuchs, SCH Chair
Dr Marc Caball, COST OC ISCH Chair

www.esf.org
www.cost.eu

- **EAA**
The European Association of Archaeologists is an association of archaeologists and individuals from related fields relevant to landscape research and management.
www.e-a-a.org
- **ECLAS**
The European Council of Landscape Architecture Schools fosters and develops teaching and research in landscape architecture throughout Europe. It hosts LeNotre, a Thematic Network Project in Landscape Architecture funded by the EC that involves university staff, students and stakeholders including municipalities and NGOs.
www.eclas.org and www.le-notre.org
- **EFLA**
The European Federation for Landscape Architecture, the European chapter of IFLA.
www.europe.iflaonline.org
- **Eucaland Network – European Cultural and Agricultural Landscapes**
The Eucaland-Network is an expert network that deals with the cultural and agricultural landscapes of Europe for promoting their consideration and use among their people for preserving their cultural heritage.
www.eucalandnetwork.eu
- **European Heritage Network (HEREIN)**
The European Heritage Network is a permanent information system under the umbrella of the Council of Europe. Set up in 1999, it is a comparative reference point for government bodies, professionals, researchers and NGOs active in the field.
www.european-heritage.net/sdx/herein/
- **European Landscape Network**
An umbrella organisation in support of the European Landscape Convention.
www.eurolandscape.net
It connects three sectoral organisations:
– **Civilscape**, a platform for NGOs all over Europe, established in 2008,
www.civilscape.org
– **RECEP-ENELC**, an association of local and regional authorities established in 2006,
www.recep-enelc.net
– **Uniscape**, a network of universities working in the landscape field established in 2008,
www.uniscape.eu
- **Europa Nostra**
Europa Nostra is a network for dialogue, debate and lobbying committed to safeguarding Europe's cultural heritage and landscapes; it represents NGOs and 1,500 individual members from over 50 countries.
www.europanostra.org

- **IALE**
The International Association for Landscape Ecology, a worldwide organisation promoting cross-disciplinary, landscape-scale ecological research.
www.landscape-ecology.org
- **ICOMOS**
The International Council on Monuments and Sites offers a forum for professional dialogue and exchange for conservation specialists from all over the world on conservation principles, techniques and policies.
www.international.icomos.org
- **IUCN**
The International Union for Conservation of Nature aims to protect nature whilst finding pragmatic solutions to pressing environment and development challenges. It supports scientific research and brings together governments, NGOs, UN agencies, companies and local communities to develop and implement best practice.
www.iucn.org
- **Landscape Europe**
Landscape Europe is an interdisciplinary network of mainly ecologically-based national institutes and universities with expertise in landscape assessment, planning and management at the interface of policy and education.
www.landscape-europe.net
- **Landscape Observatory of Catalonia**
An advisory body of the Catalan government in matters of landscape and its protection, management and planning, aiming to increase knowledge and awareness of Catalan landscapes but also becoming a centre of landscape knowledge more widely in Europe.
www.catpaisatge.net/eng/observatori.php
- **LRG**
The Landscape Research Group is concerned with all types and aspects of landscape, from wilderness to cities. It has a world-wide and increasingly interdisciplinary membership.
www.landscape-research.org
- **NET-Heritage**
The European Network on Research Programme Applied to the Protection of Tangible Cultural Heritage is the first significant initiative which has set out to coordinate national RTD programmes of European countries.
www.netheritage.eu
- **PECSRL**
The Permanent European Conference for the Study of the Rural Landscape is an international network, originally mainly of historical geographers but increasingly multi-disciplinary, focused on past, present and future European landscapes.
www.pecsrl.org

De la reflexió a l'acció:

CATPAISATGE2020

- Viure i produir en un entorn de qualitat
- Internacionalització des de la singularització
- La creació de nous paisatges referencials
- Paisatge, creativitat i desenvolupament local
- Paisatge, ocupació i empenedoria
- Paisatge, ciutadania i valors
- Canvi climàtic, energia i paisatge
- La recerca com a valor a l'alça
- Comprendre i fer comprendre

www.catpaisatge.net
www.twitter.com/catpaisatge
www.facebook.com/catpaisatge

[ESP]

www.catpaisatge.net/esp
www.twitter.com/catpaisatge_es
www.facebook.com/catpaisatgeES

[ENG]

www.catpaisatge.net/eng
www.twitter.com/catpaisatge_en
www.facebook.com/catpaisatgeEN

[FRA]

www.catpaisatge.net/fra

